

Persatuan Pengguna Pulau Pinang Consumers Association of Penang

檳城消費人協會 பினாங்கு பயனீட்டாளர் சங்கம்

10 Jalan Masjid Negeri, 11600 Pulau Pinang, Malaysia
Tel: 604-8299511 Fax: 604-8298109
email: consumerofpenang@gmail.com

Website: (English, BM, Chinese & Tamil)
<https://consumer.org.my>

facebook.com/ConsumerAssociationPenang
twitter.com/consumer_penang
instagram.com/consumer_penang

Surat Kepada Pengarang

9 Disember 2025

Memperkasa Petani Kenaf Ke Arah Pengeluaran Nilai Tambah

Akta Lembaga Kenaf dan Tembakau Negara 2009 (Akta 692) berkuat kuasa pada 1 April 2010 dengan tujuan untuk memodenkan dan memperkukuh industri kenaf dan tembakau. Dengan pembubaran Lembaga Tembakau Negara, Lembaga Kenaf dan Tembakau Negara (LKTN) yang baharu ditubuhkan memikul tanggungjawab bagi membangunkan sektor kenaf yang mampan, merangkumi segala-galanya daripada penanaman hinggalah kepada penerapan industri hiliran.

Menurut LKTN, terdapat 623 penanam kenaf di Malaysia pada tahun 2023, dengan jumlah penanaman seluas 744 hektar. Lembaga Pengarah menyasarkan untuk mengembangkannya kepada 2,500 hektar menjelang 2026 dengan anggaran hasil 10 tan sehektar, berjumlah kira-kira 25,000 tan metrik tuaian negara. Walaupun memperluaskan kawasan penanaman adalah penting, peluang sebenar bagi Malaysia terletak pada kemajuan ke arah pengeluaran produk kenaf bernilai tinggi yang boleh meningkatkan pendapatan petani dengan ketara.

Pada 2023, nilai pasaran produk kenaf mencecah RM8.88 juta, meningkat RM3.31 juta atau 59.32 peratus berbanding RM5.57 juta pada 2022. Sehingga suku kedua 2024, nilai pasaran sudah mencecah RM6.28 juta, mewakili kenaikan RM2.67 juta atau 74.09 peratus berbanding RM3.61 juta yang direkodkan dalam tempoh sama pada 2023. Ini menunjukkan bahawa kenaf adalah tanaman yang berdaya maju, terutamanya apabila dunia beralih daripada penebangan hutan dan ke arah teknologi hijau dan bahan yang lebih mampan.

Petani secara tradisinya memperoleh pulangan yang sederhana daripada menjual batang kenaf mentah. Walau bagaimanapun, apabila tanaman yang sama diproses menjadi produk yang lebih bernilai seperti tikar serat, biokomposit, pulpa bagi pembuatan kertas atau bahan binaan, potensi pendapatan meningkat dengan ketara. Malah pemprosesan utama asas, seperti retting atau mengasingkan serat, membolehkan petani memperoleh pendapatan jauh lebih banyak daripada menjual batang yang tidak diproses. Selain itu, terdapat peningkatan permintaan bagi seratnya.

Kilang kenaf juga menawarkan beberapa komponen yang boleh dipasarkan: serat kulit kayu yang kuat dan sesuai bagi komposit, manakala serat teras yang lebih ringan sesuai untuk pengisi, penyerap dan bahan binaan tertentu. Daun, yang kaya dengan protein, boleh dijual sebagai makanan haiwan yang sangat mudah dihadam, ia satu kelebihan memandangkan aduan yang kerap mengenai kos makanan import yang tinggi. Dengan menggunakan bahagian daripada tumbuhan yang mungkin dibuang, petani boleh menjana aliran hasil tambahan sambil mengurangkan sisa.

Kenaf juga membuka pintu kepada pasaran premium dan khusus. Walaupun kertas yang diperbuat daripada kenaf sering dikatakan lebih mahal untuk dihasilkan berbanding kertas yang diperbuat daripada pulpa kayu, ia sudah pun dikilangkan di negara-negara seperti Amerika Syarikat, Thailand dan Jepun bagi pelbagai jenis kertas termasuk kadbod, kertas surat khabar, bahan pembungkusan dan kertas tulis. Kertas kenaf mempunyai kelebihan kerana bebas asid secara semula jadi, menjadikannya

sangat menarik untuk kegunaan pakar dan arkib serta menetapkan harga yang lebih tinggi dalam pasaran itu. Apabila industri global bergerak ke arah bahan yang lebih hijau dan lebih mampan, kenaf berada pada kedudukan yang baik untuk memenuhi permintaan yang semakin meningkat ini.

Pertumbuhan pesat dan keperluan input yang rendah menjadikannya pilihan yang menarik bagi syarikat yang mencari alternatif kepada bahan sintetik atau berasaskan petroleum. Industri yang terlibat dalam komponen automotif, bahan binaan hijau dan biokomposit semakin beralih kepada serat semula jadi, dan peralihan ini mewujudkan permintaan jangka panjang yang stabil bagi kenaf.

Terdapat juga potensi yang menjanjikan dalam sektor kesihatan dan bioteknologi. Penyelidikan menunjukkan minyak biji kenaf mempamerkan sifat sitotoksik terhadap sel-sel kanser tertentu, mencadangkan kemungkinan penggunaannya pada masa hadapan sebagai bahan farmaseutikal atau nutraseutikal. Sekiranya penemuan ini membawa kepada produk komersial, petani boleh mendapat manfaat daripada pasaran baharu untuk benih kenaf, sama seperti bagaimana sektor pertanian lain yang berjaya mempelbagaikan tanaman seperti moringa dan buluh.

Melampaui produk individu, pengembangan sektor kenaf membawa manfaat ekonomi yang lebih luas kepada komuniti luar bandar. Penubuhan pusat retting komuniti, hab pemprosesan serat dan kemudahan pembuatan berskala kecil mewujudkan peluang pekerjaan dan merangsang ekonomi luar bandar. Apabila petani mengambil bahagian bukan sahaja sebagai penanam tetapi juga sebagai ahli koperasi atau kumpulan pemprosesan, mereka boleh mengekalkan bahagian yang lebih besar dalam rantai nilai dan menjadi kurang bergantung kepada pengantara. Pembangunan pelbagai kegunaan hiliran daripada makanan haiwan hingga kertas juga membantu menstabilkan harga dengan mengurangkan pergantungan pada satu industri. Kepelbagaian permintaan ini memberikan petani sumber pendapatan yang lebih boleh diramal dan boleh dipercayai.

Agensi kerajaan seperti LKTN, Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia (MARDI), Institut Penyelidikan Perhutanan Malaysia (FRIM) dan pelbagai universiti tempatan memainkan peranan aktif dalam mempercepatkan peralihan ini ke arah produk kenaf yang bernilai lebih tinggi. Usaha mereka terdiri daripada membangunkan bahan penanaman yang lebih baik kepada menyokong teknik pemprosesan dan menghubungkan petani dengan pembeli industri.

Melalui benih yang lebih baik, latihan, skim pembelian balik dan akses kepada peralatan, petani boleh berkembang daripada menjadi pembekal bahan mentah yang mudah kepada peserta aktif dalam ekonomi hijau yang semakin berkembang dan semakin canggih. Kita seharusnya mengamalkan tanaman selingan dan penggiliran tanaman kenaf dengan tanaman makanan tempatan untuk mewujudkan sistem yang lebih berdaya tahan. Pendekatan agroekologi juga akan membantu meminimumkan tekanan makhluk perosak dan menggalakkan agroekosistem yang lebih sihat.

Menurut laporan 2021, LKTN telah bekerjasama dengan Jabatan Standard Malaysia (JSM) dan Lembaga Perindustrian Kayu Malaysia (MTIB) untuk membangunkan “MS Standard Grading Kenaf” dan kami mencadangkan agar ia boleh mengambil langkah lebih jauh untuk mendapatkan pensijilan Institut Piawaian dan Penyelidikan Perindustrian Malaysia (SIRIM) bagi meningkatkan daya saing eksport dan membina keyakinan dalam kalangan pembeli.

Secara keseluruhan, perkembangan ini menggambarkan bahawa pengeluaran nilai tambah kenaf berpotensi bukan sahaja untuk meningkatkan pendapatan petani tetapi juga untuk memacu transformasi luar bandar. Dengan memupuk industri baharu, mewujudkan pekerjaan dan menggalakkan amalan pertanian yang lebih mampan, sektor kenaf boleh menyumbang secara bermakna kepada matlamat ekonomi dan alam sekitar Malaysia yang lebih luas.

Mohideen Abdul Kader
Presiden
Persatuan Pengguna Pulau Pinang (CAP)